
Schriftprofetie en gemeenteprofetie

Afbakening schriftprofetie en gemeenteprofetie

- Onder Schriftprofetie verstaan we de profetische boodschappen die (door profeten) op schrift zijn gesteld en in de canon terecht zijn gekomen.
- Onder gemeenteprofetie verstaan we de profetische boodschappen die in de gemeente worden doorgegeven door mensen die daarvoor de gave van het profeteren ontvangen hebben.
- Schriftprofetie is volledig betrouwbaar en hoeft niet meer getoetst te worden. Gemeenteprofetie moet daarentegen wel getoetst worden.

Schriftprofetie

Profetie is kostbaar

Bijna een derde deel van de Schrift bestaat uit profetische passages (Schriftprofetie).

We kunnen een groot stuk van de Bijbel niet begrijpen als we onszelf niet verdiepen in dit genre. Laten we onszelf bij het bestuderen van de profetische boeken steeds realiseren dat God Zich tot ons neerbuigt, om ons Zijn plannen te ontvouwen.

We mogen Gods profetische boodschappen niet negeren, maar moeten er ook voor oppassen dat we die boodschap niet verdraaien. Petrus maakt in 2Petr.1:19-21 duidelijk dat profetie 'geen eigenmachtige uitleg' toelaat. Reden hiervoor is het feit dat het geen woorden van mensen zijn, maar ten diepste woorden die ontstaan zijn door inspiratie van de Heilige Geest.

De profeet

Het grondwoord voor 'profeet' is 'nabi', wat spreker of verkondiger betekent.

De profeet wordt ook wel een 'ziener' genoemd (1Sam.9:9) of 'man Gods' (1Sam.9:6; Elia 1Kon.17:18; Elisa Kon.4:7). De profeet spreekt namens God. Vaak lijkt het of God in eigen persoon aan het woord is. Een mooi voorbeeld hiervan vind je in Ex.7:1 en 4:15, waar Aäron 'de mond' van Mozes wordt (profeet). De profeet is a.h.w. 'de mond van God'.

Profeten van God brengen niet hun eigen boodschap, maar geven alleen door wat zij van God ontvangen (Num.12:6). Heel vaak lezen we: 'Zo zegt de Heere...' of 'Het Woord van de Heere kwam tot mij...'. God legde profeten Zijn woorden in de mond (Jer.1:9; Ezech.2:7).

Op enkele gevallen na zijn alle profeten van God in de Bijbel mannen. De Bijbel noemt slechts enkele profetessen van God: Mirjam (Ex.15:20); Debora (Richt.4:4); Hulda (2Kon.24:14; 2Kron.34:22); Anna (Luk.2:36); waarschijnlijk ook de vier dochters van Filippus (Hand.21:9). Daarnaast kennen we ook de gemeenteprofetie, waarin profetie als specifieke gave aan gelovigen gegeven kan worden.

Het was over het algemeen een zware taak om profeet te zijn. God verwachtte van een profeet 100% toewijding. Profeten waren vanwege hun boodschap vaak niet geliefd. Denk aan Jeremia, die verguisd werd door zijn volksgenoten. De boodschap die gebracht moest worden bezorgde de profeet in kwestie pijn; het was vaak een boodschap van oordeel.

Hosea heeft veel verdriet gehad in zijn huwelijk vanwege opdrachten die God hem gaf te doen. Daniël was helemaal ziek en verbijsterd van de dingen die God hem te zien gaf. Jeremia was ook voortdurend in conflict met valse profeten (Jer.23:9-32).

Het ontvangen van de boodschap

In de meeste gevallen vermeldt de Bijbel bij het doorgeven van een ontvangen profetie niet meer dan 'De Heere sprak...' (kijk eens in de concordantie hoe vaak dit gezegd wordt in verband met Mozes), of 'Zo zegt de Heere...', zonder erbij te zeggen hoe die boodschap ontvangen werd.

De Bijbel spreekt echter ook van 'dromen', 'gezichten' en 'visioenen' (andere vertaling voor 'gezichten'). Naar mijn mening kunnen we deze begrippen allemaal onderbrengen onder de verzamelnaam 'profetie'.

Onder 'profeteren' versta ik dan het uiten van de ontvangen boodschap en onder 'dromen' of 'gezichten' de wijze waarop die boodschap ontvangen kan worden (Jer.14:14; 23:25).

Een tekst waarin deze begrippen genoemd worden, is Joël 2:28. Ook in Num.12:6 en Dan.7:1 wordt er zowel over dromen als over gezichten gesproken.

Joël 2:28 wordt ook geciteerd door Petrus op de Pinksterdag (Hand.2:17). Hiermee kunnen we dus een koppeling leggen tussen grondwoorden van 'dromen' en 'gezichten' in het Oude en Nieuwe Testament. De grondwoorden die in betekenis overeenstemmen, worden naast elkaar genoemd.

	Oude Testament (Hebr.)	Nieuwe Testament (Gr.)
Grondwoord	<i>chlum</i>	<i>enupnion</i>
Vertaling	droom	droom
Tekstverwijzing	1Kon.3:5; Joël 2:28	Hand.2:17
Grondwoord	<i>bmchze</i>	<i>horasis</i>
Vertaling	gezicht, visioen	gezicht, visioen
Tekstverwijzing	Gen.15:1; Joël 2:28	Hand.2:17; 16:9
Grondwoord		<i>onar</i>
Vertaling		droom
Tekstverwijzing		Mt.2:19; 27:19

Wat is het verschil tussen een droom en een gezicht?

Rekening houdend met de conclusies die in de studie 'Daniël de profeet' getrokken worden, wil ik het volgende definiëren:

- Bij een gezicht (of visioen) hoort of ziet iemand iets in wakende toestand (bewuste staat), wat geen deel uit maakt van de normale werkelijkheid.
- Bij een droom (onbewuste staat) is sprake van gedachten en beelden die tijdens de slaap voor de geest komen. Die beelden worden doorgaans ook omschreven als 'gezichten'.

De profeet is niet alleen 'de mond van God', maar eigenlijk wordt zijn hele wezen, lichamelijk en geestelijk, erbij betrokken. Jeremia heeft erg geleden onder zijn missie (Jer.8-9). Ook bij Daniël zien we dergelijke reacties terug (7:15+28; 8:27). Het moet een ontzagwekkende ervaring geweest zijn om als profeet zo het directe contact met God te ervaren en de boodschap dwars door jezelf heen te moeten doorgeven of opschrijven.

Waarheid of leugen

Dat wat profeten van God moeten doorgeven, staat vaak haaks op de voorkeur van mensen. Valse profeten (broodprofeten) daarentegen brachten veel vriendelijker boodschappen. Maar hoe konden mensen bepalen wie een ware of wie een valse profeet was?

In Num.11:25-29 wordt het profeteren gekoppeld aan bekwaammaking door de Geest. Iedereen die daarbij stond, kon met eigen ogen zien dat God deze 70 oudsten bekwaam maakte om te profeteren. Ook in Jeremia 1:9 zie je iets dergelijks terug. Omdat echter het feit dat iemand profeteert in Naam van God, niet het waterdichte bewijs is dat zo iemand ook daadwerkelijk door de mond van God spreekt, noemen we ook het criterium wat voorkomt in Jer.28:9. Als het woord van een profeet die een boodschap van vrede brengt, uitkomt, zal dat het bewijs zijn van de echtheid van die profeet. Ook in Deut.18:20-22 lezen we dat de vervulling van een profetie maatgevend is voor de echtheid van de profeet. Het ontvangen van profetische boodschappen zegt ook niets over de geestelijke status van degene die profeteert. Bileam was een verwerpelijke man, maar zijn profetieën klopten wel (Num.22). Jona had met zijn profetie groot succes (beking!), maar hij was tevens een ongeestelijke man. Andere voorbeelden van niet-gelovigen die een droom ontvangen: Kores (Ezr.1:1); Farao (Gen.41). Zelfs een dier kan Gods raad vertolken (Num.22:28).

De boodschap voor toen

De boodschap die profeten brachten was vaak niet origineel. In principe ging hun boodschap terug op de Wet van Mozes, waarin zegen of vloek al duidelijk werden voorgesteld (Lev.26, Deut.4, 28-32).

Profetie slaat lang niet altijd op toekomst. Profeten legden vaak de vinger bij heersende misstanden. De boodschap was allereerst bedoeld voor de tijd waarin de profeet leefde. Niet alleen voorzeggend, maar vooral voortzeggend. Jesaja en Amos leggen de vinger bijvoorbeeld bij de sociale misstanden in hun tijd.

Het is hierom belangrijk dat we ons bij het lezen van de profetie een goed beeld vormen van de tijd waarin de profeet leefde; de politieke en godsdienstige toestanden van die tijd; de zonden waarmee God getergd werden.

Omdat de uitkomst van de profetie als maat gegeven wordt voor de echtheid van de profeet (Deut.18:20-22; Jer.28:9), is het ook niet verwonderlijk dat de boodschap van de profeet deels bestaat uit elementen die na kortere of langere tijd geverifieerd kunnen worden.

Voor ons staat alle Schriftprofetie 'op schrift', maar er zijn ongetwijfeld ook veel woorden door profeten gesproken, die niet op schrift gesteld zijn.

De boodschap voor later

Een groot deel van de boodschap was evenwel voorzeggend. De voornaamste elementen die je in de boodschap van de profeten tegenkomt, zijn:

- Het falen van Gods volk
- Het oordeel van God wat hierop volgt; bijvoorbeeld de ballingschap
- De heerschappij van de omringende volken over Gods volk
- Gods oordeel over de omringende volken
- De komst van de Messias en Zijn verwerping
- De komst van de Messias in heerlijkheid en het herstel van Gods volk
- Het Messiaanse koninkrijk

Vervulling van profetie

Veel profetie is al vervuld. We denken aan de profetieën over de vernedering en het lijden van de Messias, Zijn verwerping door het Joodse volk, de heerschappij van verschillende volken over het volk Israël, de verstrooiing. Ook veel profetieën over andere volken zijn al vervuld. Denk aan de profetieën over de val van Babel.

De profeet ziet de toekomst in perspectief. Hij is net als een reiziger, die vanaf een behoorlijke afstand naar een bergketen kijkt. Vanaf zijn standpunt gezien vormt de bergketen een geheel van dicht bij elkaar liggende bergtoppen. Eenmaal bij de bergketen aangekomen blijken de bergtoppen soms kilometers uit elkaar te liggen. De profeet heeft er doorgaans geen idee van hoe groot de afstanden zijn tussen de onderdelen van zijn boodschap. Dit zien we vaak terug bij het OT-spreken over de Messias (Jesaja 9:5-6; 11:1-4; Mich.5:1-2). Deze teksten onderscheiden niet de staat van de Messias als lijdende Knecht (Jes.53) en als triomferende Koning (Jes.11). We noemen dit breukteksten.

Voorzeggingen kunnen stapgewijze of ook wel meerdere vervullingen hebben. De profetie van Joël 2, die door Petrus in Hand.2:16-17 wordt aangehaald is een voorbeeld van stapsgewijze vervulling. In de tijd van Handelingen werd een deel van deze profetie zichtbaar, maar het stopte ook weer. In de eindtijd zullen deze woorden echter geheel in vervulling gaan.

De voorzeggingen die betrekking hebben op de schennis van de tempel (Dan.9:27; Matth.24:15; 1Thess.2:3-4; Op.13:5-6) zijn een voorbeeld van herhaalde vervulling: dit kwam voor vlak voor de ballingschap, in de tijd van de Makkabeeën en zal ook weer gebeuren in de eindtijd.

De boodschap voor alle tijden

Profetieën werden niet alleen gegeven voor tijdelijk gebruik, maar voor alle eeuwen (Rom.15:4; 2Tim.3:16; 2Petr.1:19-21). Daarmee is niet gezegd dat de oude profetische boodschappen samen de volledige openbaring van God vertegenwoordigen (Ef.3:1-9).

De betekenis van profetieën

Het zal duidelijk zijn dat de profeten vaak hun eigen profetieën niet begrepen hebben. Dat blijkt uit 1Petr.1:10-12, maar ook uit Dan.7:28; 8:15-27; 10:7-15; Openb.1:17; 7:13-14; 17:6).

Met name rondom de persoon van de Messias heeft de combinatie van lijden en heerlijkheid de profeten voor raadsels gesteld. De oplossing van dit probleem ligt in de 'twee komsten' zoals wij daarover in het Nieuwe Testament lezen: de eerste komst om te verlossen door lijden en de tweede komst om te regeren in heerlijkheid. Over de lange tijdsperiode tussen deze twee komsten, was de profeten niets geopenbaard. Voor hen leek het alsof Zijn lijden en Zijn heerlijkheid tegelijkertijd plaatsvonden.

Ook wij ervaren profetische passages vaak als ‘moeilijk te doorgronden’.

Het is belangrijk om onszelf bij het uitleggen van de profetieën niet te laten leiden door onze fantasie (2Petr.2:20-21). Dat mag allereerst niet, maar het leidt ook niet tot een bevredigend inzicht in Gods Woord en Zijn plan. Erg belangrijk is het gebed om inzicht van de Heilige Geest. Hij is immers de Inspirator, maar ook de enige betrouwbare Uitlegger. Cruciaal is ook de plaats van Christus in de profetie (Op.19:10; Ps.40:8). De profetieën van het Oude Testament geven ons een compleet beeld van de Messias in al de facetten van Zijn leven en werk. Hij wordt in Deut.18:15 zelf de Profeet genoemd.

Indeling van de OT profetische boeken

Het Oude Testament kent 16 profetische boeken. Gewoonlijk worden Jesaja, Jeremia, Ezechiël en Daniël ‘grote’ profeten genoemd, vanwege de omvang van hun boeken. De overige 12 profeten worden de ‘kleine’ profeten genoemd.

Letting op het werkgebied van de profeten (Juda of Israël) en de periode waarin ze optraden, komen we tot het volgende overzicht.

Voor de ballingschap	Tijdens de ballingschap	Na de ballingschap
Profeten van Israël	Profeten van Israël	Profeten van Israël
1. Jona	Geen	Geen
2. Amos		
3. Hosea		
Profeten van Juda	Profeten van Juda*	Profeten van Juda
1. Obadja	1. Ezechiël	1. Haggai
2. Joël	2. Daniël	2. Zacharia
3. Jesaja		3. Maleachi
4. Micha		
5. Nahum		
6. Habakuk		
7. Zefanja		
8. Jeremia*		

* Jeremia profeteerde kort voor de Babylonische ballingschap, maar ook nog een stukje tijdens de ballingschap.

Hoewel Ezechiël en Daniël allebei tot Juda behoren, heeft hun profetie betrekking op de hele natie (12 stammen).

Gemeenteprofetie

Profetie ook in het NT

- Profetie inde laatste dagen Hand.2 / Joël 2 (goede profetie)
- Mt.24:24; Op.2:20; Mt.7:15 (valse profeten)
- Enkele NT profeten: Zacharias, Agabus, Barnabas, Simeon, de dochters van Filippus (Hd.21).
- Binnen de gemeente (1Kor.14).
- Zowel het bij voorbaat verwerpen van gemeenteprofetie als het zonder voorbehoud omarmen is verkeerd.

Gemeenteprofetie

- Hoofddoelen (1Kor.14:3): profetie is stichtend / opbouwend (oikodomeoo), vermanend (parakleoo) en bemoedigend (paramuthleoo). Dit is een harde norm.
- NT profetie is een gave (charisma). Het profetisch spreken vereist geen opleiding of andere vereisten van de spreker. Het profetisch spreken is ook geen verdienste of beloning.
- Profetie is belangrijk en heeft een functie, maar is tevens ook onvolkomen (1Kor.13:9). Profetie mag niet het aureool dragen van perfectie.

Boodschap voor de gemeente

Profetie hoort in de gemeente thuis. Persoonlijk gerichte profetie is spaarzaam in de Bijbel.

Profetie moet immers getoetst worden en dat vereist teamwork (1Kor.14:12, 29, 31).

Hand.21:4 en 11 geeft een voorbeeld van persoonlijk gerichte profetie. De essentie van

Hand.21:4+11 was echter al aan Paulus geopenbaard in Hand.20:22-23.

Een ander voorbeeld is 1Tim.1:18. Paulus zegt dat Timotheüs zich door de uitgesproken profetie gesteund mag weten (GNB), geïnspireerd mag weten (KJV). Je hoeft niet je eigen profetie waar te maken, maar de profetie mag dienen als leidraad bij het zoeken naar Gods leiding.

Profetie mag niet gebruikt worden om aanwijzingen voor de ander te geven. Hierdoor is al veel schade ontstaan. Raadgevingen zijn goed, maar moeten niet als 'zo zegt de Heer' verpakt worden.

Echt en onecht

Het is niet alles goud wat er blinkt. Het 'toetst alles en behoud het goede' slaat allereerst op profetie (1Th.5:21).

- De Bijbel spreekt van valse profeten (Mt.24:24; Op.2:20; Mt.7:15).
- Ontvangen van dromen is ook niet alleen aan gelovigen voorbehouden en zegt dus niets over de geestelijke status van de spreker. Bileam was een verwerpelijke man, maar zijn profetieën klopten wel (Num.22). Kajafas (uitgesproken anti-christelijk) verkondigde de waarheid (Joh.11:49-51). Jona had met zijn profetie groot succes (bekering!), maar hij was tevens een ongeestelijke man. Andere voorbeelden: Kores (Ezr.1:1); Farao (Gen.41); de vrouw van Pilatus (Mat.27:19). Tegenwoordig krijgen ook veel Islamieten een droom die hen bij de Waarheid wil brengen. Zelfs een dier kan Gods raad vertolken (Num.22:28).
- Aan broodprofeten is nooit een gebrek, maar echte profeten werden vaak gedood (Mat.23:37). De echte boodschap staat vaak haaks op menselijke verwachtingen en verlangens. Echte profeten moeten vaak heel wat incasseren (vb. Jeremia). Jeremia was ook voortdurend in conflict met de valse profeten (Jer.23:9-32). Hun morele leven deugde niet (vgl. Jes.28:7; 2Pt.2:2).
- Zelfs grote godsmannen en -vrouwen kunnen zich vergissen. Agabus had het niet helemaal bij het rechte eind. De essentie van Hand.21:4+11 was al aan Paulus geopenbaard in Hand.20:22-23. Dat hoeft niet direct te betekenen dat ze een valse profeet zijn, maar het kan ook te maken hebben met geestelijke onvolwassenheid. Bij hen past geen straf, maar meer voeding en onderwijs.
- Profetie ontstaat altijd door bovennatuurlijke werking van God (2Petr.1:20-21) en niet op initiatief van de profeet zelf. Vaak lezen we in het OT 'Alzo zegt de Heere' of 'Het woord van de Heer kwam tot mij...' Gods woord tot echte profeten (Jer.1:9; Ezech.2:7) en tot valse profeten (Jer.14:14; 23:16). Volgens 1Kor.14:32 is de geest van de profeet onderworpen aan de profeet zelf. De profeet behoudt controle over zijn geestesuiting en verstand. Willoos openstellen voor bovennatuurlijk spreken is gevaarlijk.
- Waarzeggerij en profetie zijn duidelijk te scheiden. Waarzeggerij is vaak fatalistisch (aan het lot is niets meer te doen). Profetie is vaak waarschuwend en er zit een oproep tot bekering bij.

Toetsen

In eerste instantie moeten andere gelovigen met een profetische gave de profetie beoordelen (eerste betekenis van 1Kor.14:29). Context van 1Kor. geeft aan dat ook andere gelovigen mogen / kunnen beoordelen als ze de gave van onderscheid hebben (1Kor.12:10).

Samengevat: de profeet is verantwoordelijk voor het overbrengen van de boodschap. De gemeente moet de boodschap toetsen en ter harte nemen. De oudsten bewaken het geheel en hebben de eindverantwoordelijkheid.

- 1Kor.14:3: profetie is stichtend / opbouwend (oikodomeoo), vermanend (parakleoo) en bemoedigend (paramuthleoo).
- Profetie zal nooit tegen de Bijbel in gaan of zich verheffen boven haar gezag. Gemeenteprofetie heeft als ondergrond de Schriftprofetie. Geen aanvulling op de Schrift (Op.22:18-19), maar altijd iets wat herleidbaar is. Een profetie kan een onderstreping zijn van een oude boodschap die veronachtzaamd is.
- Een profeet heeft nooit het laatste woord. Hij moet zich onderwerpen aan toetsing.
- Ware profeten zijn ook te herkennen aan hun geestelijke vruchten en liefde in het bijzonder (Mt.7:15-20, 1Kor.13:2)
- (Op.19:10) Profetische uitingen moeten steeds weer betrokken kunnen worden op Christus en zijn werk. (Joh.5:39) Alle Schriften, ook de profetische, getuigen immers van Christus.

Lezen in de context c.q. het werk van de Geest in de Handelingen-periode

In aansluiting op het toetsen van profetie ook wat opmerkingen over lezen in de context.

Gemeenteprofetie is onlosmakelijk verbonden met Handelingen 2 en het vervolg daarop. We kunnen het profetisch spreken in de Handelingen-periode (te beginnen in Hand.2) niet loskoppelen van het volk Israël en de 'laatste dagen'. Dat is ook de context die Joël aangeeft. Petrus citeert in Hand.2 Joël 2 en geeft aan dat wat op die Pinksterdag gebeurt, de vervulling is van wat Joël al voorzegde. Als we het vervolg van Joël naast het vervolg van Handelingen leggen, ontdekken we dat de gebeurtenissen in Handelingen stagneren. Er komt geen algeheel herstel van Israël; integendeel, het einde van de Handelingen-periode is het begin van een lange tijd waarin Israël terzijde gesteld wordt (lees Rom.9-11). Gelukkig mogen we weten dat ook het vervolg van Joël 2 waar zal worden, voordat de dag komt waarop de Heere zal verschijnen in heerlijkheid. De draad die ergens in Handelingen 'breekt', zal weer opgepakt worden in de eindtijd, met alles wat daarbij hoort. De tekenen in Handelingen zijn onlosmakelijk verbonden die periode van het herstel van Israël. Anders gezegd: wij leven in zekere zin ook in de laatste dagen (er zijn geen heilsgebeurtenissen die ons scheiden van Jezus' wederkomst), maar we leven niet in de fase die in Handelingen speelt; we leven in een tussenperiode. Het aanbreken van de laatste (zware) tijden van de huidige wereld, zal opnieuw gepaard gaan met tekenen en wonderen van dit formaat.

Extra

Het werk van de Geest in de Handelingen-periode (aanvulling)

Als we het specifieke werk van de Geest, zoals dat in Handelingen beschreven wordt, bezien, valt allereerst op dat wat hier gebeurt 'schril' afsteekt tegen dat wat hierover voorzegd wordt in het Oude Testament. De uitstorting / uitgieting van de Geest, zoals in het Oude Testament beschreven, moet echter een geweldige happening zijn, die zich rijkelijk uitspreidt over een hele periode.

Als we de bijzondere uitingen van de Geest, zoals in Handelingen beschreven, op een rijtje zetten, dan kunnen we concluderen dat de Geest rijkelijk uitgestort wordt op plaatsen waar 'grote groepen' mensen tot geloof komen en waar plaats is voor het Evangelie van Jezus Christus. De aanzet in Jeruzalem (Hd.2:1-4) vormt hierop een uitzondering, omdat het hier de Geest Zelf is die het hele gebeuren in gang zet. Maar daarna zie je Zijn bijzondere uiting (steeds) plaatsvinden na het tot geloof komen van meerdere mensen tegelijk.

Hieronder een overzicht van de plaatsen in Handelingen waar dit gebeurt:

- Handelingen 2:1-4
- Handelingen 4:3
- Handelingen 8:15-17
- Handelingen 10:45
- Handelingen 19:2+6

Als we de plaatsen waar het gebeurt erbij zetten, wordt het overzicht als volgt:

- Handelingen 2:1-4 - Jeruzalem
- Handelingen 4:3 - Jeruzalem
- Handelingen 8:15-17 - Samaria
- Handelingen 10:45 - Caesarea (grens Israël, 'poort' naar buitenland)
- Handelingen 19:2+6 - Korinthe (Griekenland)

In alle gevallen raakt de bijzondere werking van de Geest gelovigen:

- Handelingen 2:1-4 - Jeruzalem - apostelen
- Handelingen 4:3 - Jeruzalem - bijeenvergaderde christenen
- Handelingen 8:15-17 - Samaria - bekeerde Samaritanen
- Handelingen 10:45 - Caesarea - in ieder geval Cornelius
- Handelingen 19:2+6 - Korinthe - bekeerde Korinthiërs

In Handelingen 1:8 (herhaling van het zendingsbevel aan de apostelen) wordt specifiek de richting genoemd waarin het Evangelie zich zal verspreiden: 'Jeruzalem, Samaria ...en tot aan het uiterste einde van de aarde'. De apostelen mochten echter nog niet gelijk op pad, maar moesten wachten op de 'kracht van de Geest'. De Geest gaf dus het startsein voor de grootste evangelisatiecampagne aller tijden. Waar? In Jeruzalem natuurlijk! De Geest openbaart zich echter ook op bijzondere manier in plaatsen buiten Jeruzalem: Samaria, Caesarea, Korinthe... Ook dat is een vervulling van Hd.1:8!

Zeker als we erbij betrekken dat de apostelen veel moeite hebben gehad met het accepteren van de heiden-christenen als broeders en zusters, dan lijkt de betekenis van de hierboven opgesomde bijzondere uitingen van de Geest glashelder: de Geest gaf niet alleen het startsein, maar Hij liet ook zien dat en hoe het werk verder de wereld in moest; Zijn middelpuntvliedende kracht begeleidt a.h.w. de middelpuntvliedende opdracht. Het is daarom zeer de vraag of het bij deze bijzondere demonstraties van de Geest in de eerste plaats ging om een 'geestelijke injectie' van het persoonlijke geloofsleven. Veel aannemelijker is het om te stellen dat het in alle gevallen ging om een begeleiden ('de toon aangeven') van het voortgaande werk van God, waarbij (groepen) mensen de rol van medium vervulden (en daar ook zelf van mee mochten genieten).

De onderstaande feiten onderbouwen deze stelling:

1. Petrus zegt in Hd.2:38 dat de hoorders als gevolg op hun geloofsovergave (en de geloofsdoop) de gave van de Geest gelijk persoonlijk zullen ontvangen. De bekering van Saulus is hier ook een voorbeeld van (Hd.9:17-18). Wat Petrus in 2:38 bedoelt is iets anders als wat in 2:1-4 met de apostelen gebeurt. De bijzondere tekenen (geluid van wind en de vuurtongen) verdwenen ook weer na die gebeurtenis, terwijl het in 2:38 beschrevene regel werd: iedere gelovige ontvangt de Geest bij de wedergeboorte.
2. Filippus, de prediker in Samaria, was er tijdens de Pinkstergebeurtenis in Jeruzalem bij. Hij moet ook zeker gehoord hebben wat Petrus in 2:38 tot de hoorders zij. En waarom zou hij het zelf anders gepreikt hebben? De Samaritanen vragen of ook zij de gave van de Geest mogen ontvangen. De meest logische uitleg van deze vraag is, dat ze doelen op iets soortgelijks als wat in Jeruzalem gebeurd is. We weten vanuit de geschiedenis van de Samaritaanse vrouw dat ook de Samaritanen de God van Israël dienden, al was dat dan op een andere manier dan de Joden dat deden. Zij waren geminacht bij de Joden. Het is de vraag of er zoveel Samaritanen bij de gebeurtenis uit Hd.2 aanwezig zijn geweest. Als de Geest ook bij hen zou uitgestort worden, zou dat onder meer een erkenning betekenen van het feit dat de God van Israël ook naar hen omzag. Van God uit zou het een onderstreping zijn van het feit dat in Christus verschillen en geschillen weg (moeten) vallen. Vanuit 2:38 beredeneerd hebben deze mensen dus al de Geest in zich en vragen ze om een bijzondere uiting van de Geest. Trouwens, Petrus en Johannes zijn, zover als bekend, maar één keer in Samaria geweest. Als met het ontvangen van de Geest door de Samaritaanse gelovigen een extra dimensie in het persoonlijke geloofsleven bedoeld zou worden, zouden deze apostelen toch nog vaker naar Samaria afgereisd moeten zijn, om al de nieuw bijgekomen gelovigen een soortgelijk ritueel te laten ondergaan. Daar lezen we echter niets van. Alles wijst dus op een eenmalige gebeurtenis aldaar.

3. Als Petrus aan de andere apostelen verhaalt wat hij heeft meegemaakt in het huis van Cornelius (Hand.10 en 11), koppelt hij aan deze gebeurtenis de term 'doop met de Heilige Geest' (11:16). In 10:47-48 concludeert hij dat God dezelfde gave aan Cornelius gegeven heeft als aan henzelf in Jeruzalem. Dezelfde tekenen vinden daar ook plaats als in Jeruzalem (10:45-46). De apostelen trekken uit dit alles één belangrijke les: dit alles is het bewijs dat God ook de bekering aan de heidenen gegeven heeft (11:18). Net als in Samaria onderstreept deze uiting van de Geest het voortgaande werk van het Evangelie van Jezus Christus.
4. Op de apostelvergadering (Hd.15) voert opnieuw Petrus (11:8) de bijzondere gave van de Geest (zoals in Jeruzalem, Samaria en Caesarea) aan als het bewijs van Gods werk onder de heidenen en de echtheid van hun geloof. Zijn uitleg van deze gebeurtenissen laat weer zien wat de betekenis ervan is: de Geest laat zien dat het Evangelie de wereld in móet en ook gaat.
5. Paulus schrijft aan de mensen in Thessalonica dat het Evangelie tot hen is gekomen in woorden, in kracht, in de Heilige Geest en in volle zekerheid... De manier waarop hij hier over de Geest spreekt geeft aan dat ook hij de bijzondere uitingen van de Heilige Geest, zoals in Handelingen beschreven, ziet als onderstreping van de boodschap van het Evangelie en niet met name als een speciale persoonlijke aangelegenheid.
6. Johannes de Doper geeft tijdens Zijn optreden het verschil aan tussen 'zijn' doop en die van Jezus: Jezus zou dopen met [de] Heilige Geest en met vuur (Mt.3, Mk.1, Luk.3, Joh.1). In Hd.1:5 herinnert Jezus Zijn discipelen aan dit feit en legt Hij duidelijk de koppeling naar het <toen nog> aanstaande gebeuren op Pinksteren. Deze 'doop' van Jezus beperkt zich dus duidelijk tot dat wat in Hd.2 gebeurt en (gezien de andere bovengenoemde gegevens) hooguit tot de andere bijzondere uitingen van de Geest zoals die in Handelingen genoemd worden. De term 'doop met de Geest' mogen we dus niet reserveren voor een persoonlijke geestelijke opleving.

Het werk van de Geest in de Handelingen-periode, past bij het specifieke werk van de Geest in het OT: bekwaammaking (voor onbepaalde tijd) van mensen (zij die namens Jahweh leiding hadden over Zijn volk). Voorbeelden: de 70 oudsten die Mozes gaan helpen (Num.11), koning Saul (1 Sam.11:6, 16:23) en David (1 Sam.16:13). Saul raakte tijdens zijn koningschap de Geest kwijt en werd vervuld met een boze geest (1 Sam.16:14, 18:10, 19:9). David schreef Psalm 51 toen hij tot inkeer was gekomen over zijn zonde met Bathseba. Hij smeekt in deze psalm of God hem de Geest niet wil afnemen en in hem de Geest wil vernieuwen. Deze gedachtegang moet bij hem wel op gang gekomen zijn door wat hij zich herinnerde van Saul, van wie ook de Geest was afgenomen na het doen van een grote zonde.

Binnen het kader 'bekwaammaking' kon de Geest van iemand afgenomen worden, of bleef hij op iemand zolang dat nodig was. Vanaf Pinksteren wil de Geest in de gelovigen wonen. Het verschil met het genoemde specifieke Geesteswerk in het Oude Testament is, dat dit Nieuwtestamentische werk van de Geest van blijvende aard is. Hij zal een gelovige niet verlaten. De Geest kan wel bedroefd worden (Ef.4:30). Hij woont in ons vanaf het moment dat we tot geloof in Jezus Christus komen (Jh.14:17, Rom.5:5 en 8:9, 1Th.4:8, 2 Tim.1:14) en wie eens het eeuwige leven ontvangen heeft, zal dat niet meer kwijtraken (Jh.3:16+18+36 en 5:24).

Tot slot

Gemeenteprofetie kan blijkbaar ook nu nog een facet van het gemeentelven zijn.

Wie de Bijbel leest kan daar m.i. niet omheen. Laten we voorzichtig zijn om dingen die onder ons niet gebruikelijk zijn (alleen daarom) af te wijzen.

Als gemeenteprofetie dan een facet is, laten we er dan ook voor waken om het te verheffen tot iets speciaals, het summum van geestelijkheid.

Het gaat niet om profetie of welke gave dan ook op zich, maar om het kennen van Jezus Christus. Vanuit de verbondenheid met Hem zijn wijsheid en kennis, ook hierover, te verkrijgen.

Kol.3:16-17

Het woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid; leert en vermaant elkander, met psalmen en lofzangen, en geestelijke liederen, zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart. En al wat gij doet met woorden of met werken, doet het alles in den Naam van den Heere Jezus, dankende God en den Vader door Hem.